

УДК 72.012.03

DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2024.6.1>**Белявська Оксана Юрївна,**

кандидат архітектури,

доцент кафедри інформаційних технологій, проектування та дизайну

Національного університету «Одеська політехніка»

ORCID ID: 0000-0003-2504-2103

ksalibra@ukr.net

Яровий Володимир Анатолійович,

кандидат архітектури,

професор кафедри інформаційних технологій, проектування та дизайну

Національного університету «Одеська політехніка»

ORCID ID: 0000-0001-8788-9700

arovoj333@gmail.com

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНИХ МОТИВІВ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ АРХІТЕКТУРНОМУ ДИЗАЙНІ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ

Метою статті є дослідження ролі національних мотивів у сучасному українському архітектурному дизайні, з'ясування їхнього значення для збереження культурної ідентичності в умовах глобалізації та аналіз впливу на формування глобальних архітектурних трендів. Для досягнення мети було використано традиційні загальнонаукові методи (вивчення бібліографії за тематикою дослідження, аналіз і систематизація, історико-культурний, структурний та порівняльний аналізи). У процесі дослідження вивчено особливості використання національних мотивів у сучасному українському архітектурному дизайні. Доведено, що українська культурна спадщина забезпечує основу архітектурної ідентичності. Основними елементами, які впливають на сучасний український архітектурний дизайн, створюючи унікальну та впізнавану естетику, є народне мистецтво, дерев'яна, церковна, фортечна та оборонна архітектура й традиційне планування житла. З'ясовано, що глобалізація сприяє використанню схожих елементів дизайну, що призводить до конвергенції архітектурної естетики різних країн. Обґрунтовано вплив глобалізації на архітектурну ідентичність, а також окреслено позитивні та негативні аспекти взаємодії цього процесу та культурного контексту сучасного архітектурного дизайну. У статті детально описано способи адаптації традиційних елементів до вимог сучасності в архітектурному дизайні, а саме поєднання традицій та інновацій; переосмислення українських традиційних форм, матеріалів і мотивів із застосуванням сучасних технологій і методів будівництва; покращення функціональності споруд, зберігаючи при цьому їхнє культурне значення. Результати дослідження свідчать про необхідність збереження національних мотивів у сучасному архітектурному дизайні.

Ключові слова: культурний контекст, архітектурна ідентичність, глобалізація стилів, культурна спадщина, архітектурний контекст, інтерпретація стилів, дизайн середовища.

Bieliavska Oksana, Yarovyi Volodymyr. ROLE OF NATIONAL MOTIFS IN MODERN UKRAINIAN ARCHITECTURE DESIGN AND THEIR INFLUENCE UPON GLOBALIZATION TRENDS

The aim of the article is to study the role of national motifs in modern Ukrainian architecture design, to determine their meaning for preservation of cultural identity under the conditions of globalization and to analyze the impact of national motifs on the formation of global architecture trends. To achieve the research objectives there were used general scientific traditional methods. they include the following: study of bibliography, analysis, systematization, historical and cultural analysis, structural and comparative analysis. During the investigation the peculiarities of using national motifs in modern Ukrainian architecture design were described in details. It was proved that Ukrainian cultural heritage forms a basis for architecture identity. The main elements affecting architecture design are the following: folk art, wooden architecture, church architecture, traditional dwelling planning, fortress and defense architecture. In the article it was found that globalization provokes the usage of similar architecture design elements and it causes the convergence of architecture aesthetics. It was substantiated the influence of globalization

on architecture identity. Also, they outlined the positive and negative aspects of the existing interaction between globalization and cultural context of modern architecture design. Besides, the article describes the methods of adaptation of traditional elements to modern requirements of architecture design. They include the following: combining traditions and innovations; rethinking of traditional forms, materials, and motifs; and improvement of functionality of building while preserving its cultural meaning. The results prove the necessity of preservation of national motifs in modern architecture design.

Key words: cultural context, architecture identity, globalization of styles, cultural heritage, architecture context, interpretation of styles, design of environment.

Вступ. Естетичний підхід у дизайні є визначальним для становлення його теоретико-методологічної основи, адже краса полягає не лише у візуальній привабливості, але й у гармонії, пропорційності та емоційному резонансі. Водночас символізм збагачує дизайн, вбудовуючи культурний контекст чи особисте значення, що забезпечує глибший зв'язок між ним та аудиторією. Так, елементи, запозичені з культури, чи ті, що враховують унікальний досвід митця, не лише естетично приваблюють, але й мають важливе емоційне навантаження.

Національні символи, зокрема кольори, візерунки, відіграють визначальну роль у дизайні, оскільки вони втілюють культурну самобутність, історію та цінності нації. В архітектурі національні символи часто відображають місцеві традиції чи стосуються історичних подій, які перегукуються з колективною пам'яттю народу. Однак глобалізація глибоко вплинула на дизайн, що призвело до змішування стилів і впровадження універсальної естетики [1]. В архітектурі це загрожує втратою культурної ідентичності, оскільки світові тенденції надають перевагу однорідному чи функціональному оформленню. Аналіз національних мотивів в українському дизайні є актуальним під впливом глобалізації, оскільки це зберігає та зміцнює архітектурну ідентичність країни. Включення традиційної орнаментики та символічних візерунків у сучасне мистецтво проектування й будівництва гарантує, що споруди відображають самобутність народу, не втрачаючи відповідності сучасним функціональним вимогам.

Низка українських дослідників вивчали розвиток української архітектури. Так, Н. Романюк (N. Romaniuk) [2] проаналізувала використання стилю Art Nouveau в будівництві, а О. Школьна, О. Сосік, А. Буйгашева

[3] обґрунтували стилістику українського архітектурного дизайну другої половини XIX – початку XXI століть. Окремі проблеми сучасного українського будівельного дизайну вивчали Н. Антоненко, О. Дерябіна (N. Antonenko, O. Deriabina) [4] (збереження архітектурної спадщини протягом 1990–2010 pp.), Р. Михайлова, Ю. Плисюк [5], Ю. Федорова [6] (використання українських етнічних елементів у дизайні інтер'єрів громадських просторів), Н. Муляр [7] (розвиток української архітектури через призму художньої культури).

Попри наявність значного наукового доробку, вивчення сучасної української архітектури та аналіз використання національних мотивів у дизайнерських проєктах потребує більш детальної уваги. Ця тема набуває особливого значення під час повномасштабного російського вторгнення, оскільки боротьба України за самовизначення виходить за межі поля бою і стосується збереження культурної спадщини. Зважаючи на це, метою статті є дослідження ролі національних мотивів у сучасному українському архітектурному дизайні, з'ясування їхнього значення для збереження культурної ідентичності в умовах глобалізації та аналіз впливу цих мотивів на формування глобальних архітектурних трендів. Водночас завдання дослідження стосуються аналізу особливостей використання національних мотивів, опису способів адаптації традиційних елементів до вимог сучасності в українському архітектурному дизайні, а також обґрунтування впливу глобалізації на архітектурну ідентичність.

Матеріали й методи. Вибір методів дослідження базується на принципах наукової об'єктивності, системності, міждисциплінарності та культурної ідентичності. Для досягнення поставлених цілей було використано

загальнонаукові традиційні методи: аналіз наукової літератури – для обґрунтування актуальності дослідження та побудови його теоретичної основи, виокремлення основних напрямів інтеграції національних мотивів в архітектурний дизайн України, а також формування концепцій і підходів до аналізу впливу національних мотивів на сучасну архітектуру; аналіз та систематизація – для визначення характерних рис національних мотивів в українському архітектурному дизайні, створення логічної послідовності аналізу впливу національних мотивів на глобальні тренди; історико-культурний аналіз – для виявлення елементів національної культурної спадщини, які інтегруються в сучасний дизайн; структурний аналіз – для ідентифікації основних компонентів національних мотивів у сучасному українському архітектурному дизайні (наприклад, форма, колір, орнамент, символ), оцінки адаптації традиційних мотивів до сучасних архітектурних стилів і технологій, не втрачаючи своєї автентичності; порівняльний аналіз – для зіставлення історичних та сучасних інтерпретацій національних мотивів, виявлення впливу глобальних тенденцій на сучасний український архітектурний дизайн. Використання цієї методології дало змогу створити цілісну картину про роль національних мотивів у сучасному українському архітектурному дизайні.

Результати. Українська архітектура розвивалася впродовж століть, поєднуючи елементи різних культурних впливів, зокрема візантійського, польського та австро-угорського стилів, які сформували її самобутній характер [2, с. 138]. За радянських часів вона перебувала під сильним впливом соціалістичного реалізму з монументальними та функціональними проєктами, які підкреслювали колективні ідеали, а також включали елементи неокласицизму та модернізму [3, с. 292]. Сьогодні в українській архітектурі відроджуються національні традиції, у дизайн включаються народні мотиви та історичні символи, а також застосовуються інноваційні та екологічні практики будівництва [3, с. 294]. Сучасний розвиток українського архітектурного дизайну відображає спроби балансу між

збереженням культурної спадщини та адаптацією до вимог глобалізації й урбанізації, наслідком чого є унікальна архітектурна ідентичність.

Культурний контекст у сучасному українському дизайні віддзеркалює багату історичну й культурну спадщину країни, охоплюючи елементи народного мистецтва та архітектурних стилів, зокрема використання яскравих орнаментів, природних матеріалів і символічних мотивів, взятих з українського фольклору та історії [8, с. 133]. Ці риси не лише демонструють історичне минуле, але є маркерами національної ідентичності, вирізняючи українську архітектуру в глобалізованому світі. Наприклад, традиційні візерунки, зокрема мотиви вишивки або символіка соняшника, часто переосмислюються в сучасних фасадах, поєднуючи культурну автентичність з інноваційними техніками дизайну. Така інтеграція не тільки збагачує візуальну комунікацію сучасної української архітектури, але й позиціонує її як важливе середовище для вираження креативності та зв'язку з історичним минулим. Варто зазначити, що в Україні, починаючи з 2014 року, посилюється увага до збереження архітектурної спадщини внаслідок відновлення традицій у світлі глобалізації та урбанізації, удосконалення законодавства, а також процесу декомунізації [4, с. 11].

На основі аналізу наукової літератури [2, с. 140; 5, с. 59] можемо стверджувати, що культурна спадщина є фундаментом архітектурної ідентичності, забезпечуючи відчуття безперервності та відображаючи історичний, соціальний і культурний досвід суспільства. Архітектурні стилі, символи та матеріали, глибоко пов'язані з минулим країни чи окремого регіону, виражають традиції, вірування та цінності, демонструючи очевидний зв'язок із колективною пам'яттю суспільства. Наприклад, народна архітектура, як-от традиційне житло, сакральні споруди та громадські будівлі, часто втілює унікальний клімат, географію та типові види діяльності певної місцевості, що робить її важливою частиною культурної ідентичності. Зберігаючи та адаптуючи ці елементи, архітектура може передавати глибоке відчуття місця та спадщини,

яке резонує як з місцевими жителями, так і з туристами.

Українська культурна спадщина має кілька основних елементів, які впливають на архітектурний дизайн, створюючи унікальну та впізнавану естетику. Одним із них є народний орнамент, який трапляється у вигляді складного різьблення по дереву та візерунків вишивки [6, с. 267]. Ці малюнки, які часто містять символічні мотиви, використовуються на деталях інтер'єру, відображаючи зв'язок між мистецтвом, природою та духовністю. Іншим важливим елементом є матеріали та методи будівництва, які традиційно використовуються в українських спорудах. Використання дерева, особливо в карпатському регіоні, є знаковою рисою української архітектури [5, с. 61]. Так само цегла та камінь здавна використовувалися в міських та історичних будівлях, особливо в таких містах, як Львів і Київ, де помітні впливи українського бароко та неокласицизму. Будівельна кераміка та майолікова плитка опорядження, зосереджена в Полтавському регіоні, є прототипом для

сучасного засобу дизайну будівель і споруд. Форма та розпланувально-просторова структура традиційних будівель, таких як характерний тридільний будинок (із центральним житловим простором, фланкованим кухнею та підсобними приміщеннями), продовжують впливати на сучасні дизайнерські рішення [9, с. 203]. Церковна архітектура України з її виразними стилями візантійського та козацького бароко також надихає проектування як релігійних, так і світських споруд [10, с. 34]. Ці елементи, глибоко вкорінені в українській культурі, продовжують формувати ідентичність та естетику архітектурного ландшафту України [11, с. 11]. Основні елементи української культурної спадщини, які впливають на сучасний архітектурний дизайн, представлено в табл. 1.

Зважаючи на це, можемо стверджувати, що культурна спадщина відіграє важливу роль у формуванні сучасного архітектурного дизайну, забезпечуючи основу ідентичності, символізму та спадкоємності. Традиційні архітектурні стилі, на які вплинули історичні

Таблиця 1
Основні елементи української культурної спадщини в сучасному архітектурному дизайні

Елементи спадщини	Характеристика	Приклад
Народне мистецтво та декоративні мотиви	Українське народне мистецтво (вишивка, різьблення по дереву), містить квіткові візерунки, геометричні фігури та символічні образи	Використання петриківського розпису в сучасному міському просторі чи в комерційній архітектурі
Дерев'яна архітектура	Цей стиль акцентує на натуральних матеріалах та зв'язку з навколишнім середовищем	Використання деревини в поєднанні з сучасними технологіями для створення екологічно чистих будинків і громадських місць
Церковна архітектура Візантії та козацького бароко	Характеризується куполоподібними дахами, ошатними фасадами та багатою іконографією, продовжує впливати на дизайн сучасних релігійних та культурних споруд	Збереження спадковості в об'ємно-просторовому вирішенні та зовнішньому трактуванні сучасних сакральних об'єктів
Традиційне планування житла та цивільна архітектура	Вплив тридільного планування українських осель (центральна житлова зона з бічними кімнатами для кухні та комори) на цивільну архітектуру	Зосередження на житлових зонах та ефективному використанні простору в сучасних будинках
Фортечна та оборонна архітектура	Відображає історичну потребу в обороні	Використання модернізованих мотивів оборонної архітектури в державних будівлях і спорудах військового призначення
Естетика українського модерну	Асиметричні об'ємно-просторові композиції із застосуванням характерних стильових ознак українського модерну	Використання трапецієподібних форм отворів, дахів із заломами, черепичної покрівлі в житловому будівництві

Джерело: розроблено авторами на основі [5, с. 60–61; 6, с. 265; 9, с. 203–204; 10, с. 34].

події, регіональні особливості та культурне самовираження, формують сучасні підходи до дизайну, пропонуючи багате джерело для натхнення [12, с. 58; 7, с. 320]. Цей зв'язок із минулим допомагає працювати над створенням унікальних архітектурних стилів, які поєднують історичні елементи з сучасними матеріалами, технологіями та філософією дизайну.

Водночас варто з'ясувати вплив глобалізації на архітектурну ідентичність. Так, глобалізація стилів означає поширення архітектурних тенденцій, ідей і дизайну, попри географічні кордони, кероване взаємопов'язаністю світу через технології, медіа та міжнародний обмін. Це явище сприяє використанню схожих елементів дизайну, матеріалів і концепцій у різних частинах світу, що призводить до конвергенції архітектурної естетики та практик [13]. Оскільки архітектори та дизайнери все частіше співпрацюють над глобальними проєктами, вплив визначальних міжнародних тенденцій дизайну, таких як мінімалізм, модернізм і екологічний дизайн, стає все більш очевидним у будівлях і спорудах у всьому світі. Доступність архітектурних знань і міжнародна співпраця ще більше сприяють глобалізації стилів, що реалізується в появі універсальних типів будівель, таких як скляні хмарочоси та торгівельні центри.

Вплив глобалізації на національну архітектуру є надзвичайно глибоким та часто викликає розмивання або трансформації традиційної архітектурної ідентичності. Оскільки глобальні тенденції домінують, зокрема, у ландшафті дизайну, то місцеві будівельні практики, матеріали та стильові елементи можуть бути розмиті або інтегровані в міжнародні стилі [1, с. 136]. Це означає, що завдання сучасного архітектурного дизайну полягає в тому, щоб збалансувати вплив глобалізації зі збереженням культурної спадщини, гарантуючи, що національна архітектура збереже свою автентичність і буде представлена в глобальному діалозі.

Очевидно, що взаємодія глобалізації та культурного контексту в сучасному українському архітектурному дизайні має як позитивні, так і негативні аспекти. Позитивним

є те, що ці процеси сприяють доступу до передових технологій, інноваційних матеріалів і міжнародних архітектурних тенденцій, що дає можливість українським архітекторам створювати сучасні проєкти, які відповідають світовим стандартам [1, с. 140; 13]. Це також створює умови для міжкультурного обміну, даючи змогу традиційним українським мотивам, таким як петриківський візерунок чи технологія дерев'яної архітектури, отримати міжнародне визнання та інтегруватись у різноманітні дизайнерські проєкти, тим самим готуючи підґрунтя для напрацювання унікального прояву українських національних мотивів у світових архітектурних трендах, як це відбувалося з історичними стилями (бароко та українське бароко, модерн і український модерн). Водночас негативні аспекти охоплюють ризик зменшення місцевої архітектурної ідентичності, оскільки глобальні стилі, такі як модернізм або мінімалізм, часто затьмарюють унікальні культурні особливості [13]. Проте ці ризики, як показує історичний досвід, не спрацьовують у творчості геніальних мистців, радше, навпаки, вмотивовують їх до пошуку модерних унікальних національних проявів, що можуть бути матеріалізовані в архітектурному дизайні. На рис. 1 представлено аналіз взаємодії глобалізації та культурного контексту в сучасному українському архітектурному дизайні.

Аналіз позитивних і негативних аспектів взаємодії глобалізації та культурного контексту свідчить про необхідність збереження й розвитку національних мотивів у сучасному архітектурному дизайні. Так, глобалізація сприяє обміну ідеями, технологіями та стилями, що часто призводить до домінування міжнародних тенденцій дизайну. Ці тенденції можуть затьмарити традиційні місцеві форми та стилі, загрожуючи унікальній ідентичності регіональної архітектури. Гомогенізація міських ландшафтів, спричинена широким упровадженням глобальної естетики, є причиною того, що міста втрачають свою культурну самобутність та історичну глибину [14]. Крім того, економічний тиск і модернізація часто надають перевагу ефективності над збереженням традиційних

Рис. 1. Взаємодія глобалізації та культурного контексту в сучасному архітектурному дизайні

Джерело: розроблено авторами на основі [1, с. 141; 13; 14]/.

методів [13]. Це може спричинити заміну культурно значущих будівель стандартизованими конструкціями масового виробництва.

У процесі дослідження було проаналізовано способи адаптації традиційних елементів

до вимог сучасності в архітектурному дизайні. Результати свідчать, що сучасна архітектура все більше поєднує традиції та інновації для створення проєктів, які поважають культурну спадщину та одночасно задовольняють

потреби сучасності [5, с. 61; 7, с. 320]. Такий синтез передбачає переосмислення традиційних форм, матеріалів і мотивів із застосуванням сучасних технологій і методів будівництва. Наприклад, традиційні конструкції, такі як схилі дахи або куполи, тепер можуть містити екологічно чисті матеріали, такі як сонячні батареї або теплоефективні покриття, що покращує їхню функціональність, зберігаючи при цьому культурне значення [14, с. 49]. Цей підхід втілений у таких проєктах, як Bosco Verticale в Мілані, що об'єднує зелені живі фасади, натхненні традиційними італійськими двориками, одночасно використовуючи інноваційні технології для підтримки сталого розвитку міст.

В Україні архітектори поєднують народні елементи, такі як яскраві орнаменти, із сучасним мінімалізмом у міських житлових проєктах [5, с. 59; 7, с. 319]. Ці зміни демонструють, що поєднання традицій та інновацій може створити архітектуру, яка буде не тільки візуально переконливою, але й глибоко вкоріненою в культурній ідентичності, відповідаючи сучасним екологічним і технологічним викликам. Як приклад такого поєднання варто згадати дослідження Ю. Федорової [6, с. 565], яка проаналізувала використання української вишивки в дизайні приміщень аеровокзалу. Так, дослідниця стверджує, що виконання такого проєкту було зумовлено ідеєю поєднання сучасних матеріалів та технологій із національними традиціями. Головною метою стало формування інтер'єру як упізнаваної особливості країни.

Водночас, як стверджують науковці, національні мотиви в сучасному архітектурному дизайні можуть мати значний вплив на світові архітектурні тенденції, пропонуючи унікальні естетичні елементи, які поєднують культурну спадщину з сучасними стилями [8, с. 132]. Оскільки архітектори в усьому світі все більше прагнуть створювати будівлі, які відображають місцеву ідентичність, національні мотиви створюють автентичний і виразний штрих, який може резонувати за кордоном. В Україні такі національні мотиви, як народне мистецтво, вишивка та традиційні

будівельні матеріали, надихнули архітекторів до розроблення архітектурних проєктів, які вшановують культурну спадщину країни та відповідають сучасним дизайнерським вимогам [5, с. 60; 6, с. 566].

Таким чином, використання національних мотивів у сучасному українському архітектурному дизайні відіграє вирішальну роль у збереженні культурної спадщини та формуванні унікальної архітектурної ідентичності. Поєднуючи традиційні елементи з сучасними тенденціями дизайну, українська архітектура робить внесок у глобальний архітектурний ландшафт, сприяючи розумінню культурного розмаїття та взаємодії різних архітектурних традицій.

Висновки. Українська культурна спадщина забезпечує основу ідентичності, використовуючи народне мистецтво, дерев'яну, церковну, фортечну та оборонну архітектуру, традиційне планування житла в сучасному українському архітектурному дизайні, використання традиційних будівельних матеріалів і технологій. Глобалізація сприяє застосуванню схожих елементів дизайну, що призводить до конвергенції архітектурної естетики. Позитивними аспектами взаємодії глобалізації та культурного контексту архітектурного дизайну є доступ до інноваційних технологій та архітектурних тенденцій. Негативні аспекти охоплюють зменшення архітектурної ідентичності та втрату культурного контексту.

Результати дослідження свідчать про необхідність збереження національних мотивів у сучасному архітектурному дизайні. Адаптація традиційних елементів передбачає поєднання традицій та інновацій, переосмислення традиційних форм, матеріалів і мотивів із застосуванням сучасних технологій і методів будівництва, а також покращення функціональності споруд, зберігаючи при цьому їхнє культурне значення. Водночас національні мотиви в сучасному архітектурному дизайні можуть мати значний вплив на світові архітектурні тенденції, пропонуючи унікальні естетичні елементи, які поєднують культурну спадщину з сучасними стилями.

Подальші дослідження повинні зосередитися на кількох основних напрямках: по-перше, порівняльні дослідження можуть обґрунтувати універсальні та відмінні підходи до використання традиційних елементів у сучасній архітектурі; по-друге, вивчення зв'язку між національними мотивами та принципами екологічного дизайну може запропонувати нові способи застосування традиційної естетики.

Література:

1. Salkhi Khasraghi S., Mehan A. Glocalization challenges and the contemporary architecture: systematic review of common global indicators in Aga Khan Award's winners. *Journal of Architecture and Urbanism*. 2023. Vol. 47. № 2. P. 135–145. URL: <https://doi.org/10.3846/jau.2023.17176> (date of access: 15.12.2024).
2. Romaniuk N. Art Nouveau Ukrainian Architecture in a Global Context. *Kyiv-Mohyla Humanities Journal*. 2019. № 6. P. 137–148. URL: <https://doi.org/10.18523/kmhj189056.2019-6.137-148> (date of access: 15.12.2024).
3. Школьна О., Сосік О., Буйгашева А. Стилiстика українського образотворчого мистецтва, архiтектури та дизайну другої половини ХІХ – початку ХХІ століть. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*. 2021. Вип. 4. Т. 2. С. 291–298. URL: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.4.2.2021.246856> (дата звернення: 15.12.2024).
4. Antonenko N., Deriabina O. Preservation of monuments of modern architecture in Ukraine (1990–2010). *Wiadomości Konserwatorskie – Journal of Heritage Conservation*. 2020. № 62. P. 7–15. DOI: 10.48234/WK62UKRAINE
5. Михайлова Р. Д., Плисюк Ю. О. Українські етнічні елементи в дизайні сучасного готельного інтер'єру: витоки та особливості. *Art and Design*. 2020. № 4. С. 58–67. URL: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2019.4.5> (дата звернення: 15.12.2024).
6. Федорова Ю. В. Використання української вишивки у дизайні приміщень аеровокзалу. *Архітектура, будівництво, дизайн в освітньому просторі: колективна монографія*. Рига, Латвія: «Baltija Publishing», 2021. С. 564–577. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/52355> (дата звернення: 15.12.2024).
7. Муляр Н. Особливості розвитку архітектури в контексті художньої культури України ХХ–ХХІ ст. *Молодий вчений*. 2019. Вип. 9. Т. 73. С. 318–321. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-9-73-67> (дата звернення: 15.12.2024).
8. Сиваш І. О. Мотиви етнодизайну в сучасній візуальній культурі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2024. № 2. С. 131–138. DOI: 10.32461/2226-3209.2.2024.308373
9. Обуховська Л. Сучасний український етнодизайн інтер'єру: стрімка динаміка і світове визнання. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*. 2020. Вип. 3. Т. 2. С. 202–220. URL: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.3.2.2020.220080> (дата звернення: 15.12.2024).
10. Гнідець Р. Особливості формотворення храмових будівель у публікаціях та періодиці (суть, значення та проблеми предмета дослідження). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Архітектура». 2023. Вип. 2. Т. 10. С. 32–44. URL: <https://doi.org/10.23939/sa2023.02.032> (дата звернення: 15.12.2024).
11. Сергєєва Н. Естетика в структурі сутності дизайну. *ХУДПРОМ: Український журнал з мистецтва і дизайну*. 2023. Вип. 1. Т. 1. С. 10–15. URL: <https://hudprom.org.ua/index.php/hp/article/view/3> (дата звернення: 15.12.2024).
12. Горбунова В. Сприйняття символіки та формування спільної ідентичності серед різних груп населення: розвиток нових концептів в дизайні. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 68. Т. 1. С. 57–62. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/68-1-10> (дата звернення: 15.12.2024).
13. Fraser M. A global history of architecture for an age of globalisation. *ABE Journal: Architecture Beyond Europe*. 2019. № 14–15. URL: <https://doi.org/10.4000/abe.5702> (дата звернення: 15.12.2024).
14. Grêt-Regamey A., Galleguillos-Torres M. Global urban homogenization and the loss of emotions. *Scientific Reports*. 2022. № 12. Art. 22515. URL: <https://doi.org/10.1038/s41598-022-27141-7> (дата звернення: 15.12.2024).
15. Liu Y. Analysis of the Vertical Forest of Milan in Terms of High-Rise Architecture and Biodiversity. *Highlights in Art and Design*. 2023. Vol. 3. № 2. P. 47–52. URL: <https://doi.org/10.54097/hiaad.v3i2.10043> (дата звернення: 15.12.2024).

References:

1. Salkhi Khasraghi, S., & Mehan, A. (2023). Glocalization challenges and the contemporary architecture: systematic review of common global indicators in Aga Khan Award's winners. *Journal of Architecture and Urbanism*, 47(2), 135–145. <https://doi.org/10.3846/jau.2023.17176>
2. Romaniuk, N. (2019). Art Nouveau Ukrainian Architecture in a Global Context. *Kyiv-Mohyla Humanities Journal*, 6, 137–148. <https://doi.org/10.18523/kmhj189056.2019-6.137-148>

3. Shkolna, O., Sosik, O., & Buihasheva, A. (2021). Stylistyka ukraïnskoho obrazotvorchoho mystetstva, arkhitektury ta dyzainu druhoi polovyny XIX – pochatku XX stolit [Stylistics of Ukrainian art, architecture, and design in the late XIX – beginning XX century]. *Demiurh: idei, tekhnolohii, perspektyvy dyzainu – Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, 4(2), 291–298. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.4.2.2021.246856> [in Ukrainian].
4. Antonenko, N., & Deriabina, O. (2020). Preservation of monuments of modern architecture in Ukraine (1990–2010). *Wiadomości Konserwatorskie – Journal of Heritage Conservation*, 62, 7–15. DOI: 10.48234/WK62UKRAINE
5. Mykhailova, R. D., & Plysiuk, Yu. O. (2020). Ukrainski etnichni elementy v dyzaini suchasnoho hotel-noho intereru: vytoky ta osoblyvosti [Ukrainian ethnical elements in design of modern hotel interior: origins and peculiarities]. *Art and Design*, 4, 58–67. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2019.4.5> [in Ukrainian].
6. Fedorova, Yu. V. (2021). Vykorystannia ukrainskoi vyshyvky u dyzaini prymishchen aerovokzalu [The use of Ukrainian embroidery in design of interiors of airport]. In V. V. Karpov (Ed). *Architecture, Construction, Design in educational environment: collective monograph* (pp. 564–577). Riga, Latvia: Baltija Publishing. Retrieved from <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/52355> [in Ukrainian].
7. Muliar, N. (2019). Osoblyvosti arkhitektury v konteksti khudozhnoi kultury Ukrainy XX–XXI st. [Peculiarities of architecture in the context of art culture of Ukraine in the XX–XXI centuries]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, 9(73), 318–321. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-9-73-67> [in Ukrainian].
8. Syvash, I. O. (2024). Motyvy etnodyzainy v suchasni vizualni kulturi [Motifs of ethno-design in modern visual culture]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury ta mystetstv – National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 2, 131–138. DOI: 10.32461/2226-3209.2.2024.308373 [in Ukrainian].
9. Obukhovska, L. (2020). Suchasnyi ukrainskyi etnodyzain intereru: strimka dynamika i svitove vyznannya [Modern Ukrainian ethno-design of interiors – fast dynamics and world recognition]. *Demiurh: idei, tekhnolohii, perspektyvy dyzainu – Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, 3(2), 202–220. <https://doi.org/10.31866/2617-7951.3.2.2020.220080> [in Ukrainian].
10. Hnidets, R. (2023). Osoblyvosti formotvorennia khramovykh budivel u publikatsiiakh ta periodytsi (sut, znachennia ta problem predmeta doslidzhennia) [Peculiarities of formation of church buildings in publications and periodicals (essence, meaning, and problem of object of investigation)]. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка» – Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series of Architecture*, 2(10), 32–44. <https://doi.org/10.23939/sa2023.02.032> [in Ukrainian].
11. Serheeva, N. (2023). Estetyka v strukturi sutnosti dyzainu [Aesthetics in the structure of nature of design]. *KhUDPROM: Ukrainskyi Zhurnal z mystetstva i dyzainu – HUDPROM: The Ukrainian Art and Design Journal*, 1(1), 10–15. Retrieved from <https://hudprom.org.ua/index.php/hp/article/view/3> [in Ukrainian].
12. Horbunova, V. (2023). Spryynattia symboliky ta formuvannia spilnoi identychnosti sered riznykh hrup naselennia: rozvytok novykh kontseptiv v dyzaini [Perception of symbolism and formation of common identity among different groups of population: development of new concepts in design]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Actual problems of humanities*, 68(1), 57–62. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/68-1-10> [in Ukrainian].
13. Fraser, M. (2019). A global history of architecture for an age of globalisation. *ABE Journal: Architecture Beyond Europe*, 14–15. <https://doi.org/10.4000/abe.5702>
14. Grêt-Regamey, A., & Galleguillos-Torres, M. (2022). Global urban homogenization and the loss of emotions. *Scientific Reports*, 12, 22515. <https://doi.org/10.1038/s41598-022-27141-7>
15. Liu, Y. (2023). Analysis of the Vertical Forest of Milan in Terms of High-Rise Architecture and Biodiversity. *Highlights in Art and Design*, 3(2), 47–52. <https://doi.org/10.54097/hiaad.v3i2.10043>